

UNELTE ROMANE DE LA TIBISCUM

În ultimii ani¹ au fost scoase la iveală câteva unelte romane în urma cercetărilor arheologice și a unor descoperiri fortuite.

A. Unelte agricole

1. Săpăligă — tirnăcop (*ligo*); *passim*, descoperită în albia Timișului (balastiera ACH), L=19,5 cm, LA=4,5 cm, G=1,5 cm, MC nr. inv. 13926 (Pl. I).

2. Săpă (*sarculum*); *passim*, descoperită în albia Timișului (balastiera ACH), L=24 cm, LA=10,5 cm, G=0,5 cm, MC nr. inv. 13922 (Pl. II/1).

3. Săpă (*sarculum*); *passim*, descoperită în albia Timișului (balastiera ACH), L=22,5 cm, LA=7 cm, G=0,5 cm, MC nr. inv. 13924 (Pl. III/1).

4. Săpăligă (*ligo*), descoperită în *principia* castrului mare de piatră, S IV/1985, c. 21, —1,20 m; L=19 cm, LA=4 cm, G=2,5 cm, MC nr. inv. 13590 (Pl. II/2).

B. Unelte pentru dulgherit

1. Teslă (*ascia*), *passim*, descoperită în albia Timișului (balastiera ACH), L=17,5 cm, LA=4,5 cm, G=1,5 cm, MC nr. inv. 13925 (Pl. III/3).

2. Teslă (*ascia*), Iaz — „Sat Bătrîn Mare“, Sz, c. 16, —0,20 m, L=18,5 cm, LA=5,5 cm, G=1,5 cm, MC nr. inv. 13262 (Pl. IV).

3. Teslă (*ascia*), Iaz — „Sat Bătrîn Mare“, Sz, c. 18, —0,50 m, L=23 cm, LA=6 cm, G=1,5 cm, MC nr. inv. 13261 (Pl. III/2).

4. Teslă (*ascia*), *passim*, din albia Timișului (balastiera ACH), L=26 cm, LA=10 cm, G=1,6 cm, MC nr. inv. 12923 (Pl. V).

5. Bardă, *passim*, din albia Timișului (balastiera ACH), L=35 cm, LA=9 cm, G=0,6 cm, MC nr. inv. 13927 (Pl. VI).

¹ Unelte romane de la Tibiscum au mai fost studiate de M. Moga, D. Benca, în *StComC*, II, 1977, p. 321—329, fig. 1—6, Pl. 1—6, cu bibliografia respectivă; V. Popescu, în *Tibiscum*, VI, 1986, p. 45—51, fig. 1—2, cu bibliografia respectivă.

C. Alte unelte

1. Verigă din bronz cu două perforații la capete, *passim*, din albia Timișului (balastiera ACH), D=1 cm, MC nr. inv. 13920 (Pl. VIII).

2. Unealtă (?), *passim*, din albia Timișului (balastiera ACH), L=22,5 cm, LA=2,5 cm, G=1 cm, MC nr. inv. 13921 (Pl. VII/2).

3. Piesă din fier, *passim*, din albia Timișului (balastiera ACH), L=30,5 cm, LA=11 cm, G=1,2 cm, MC nr. inv. 13928 (Pl. VII/1).

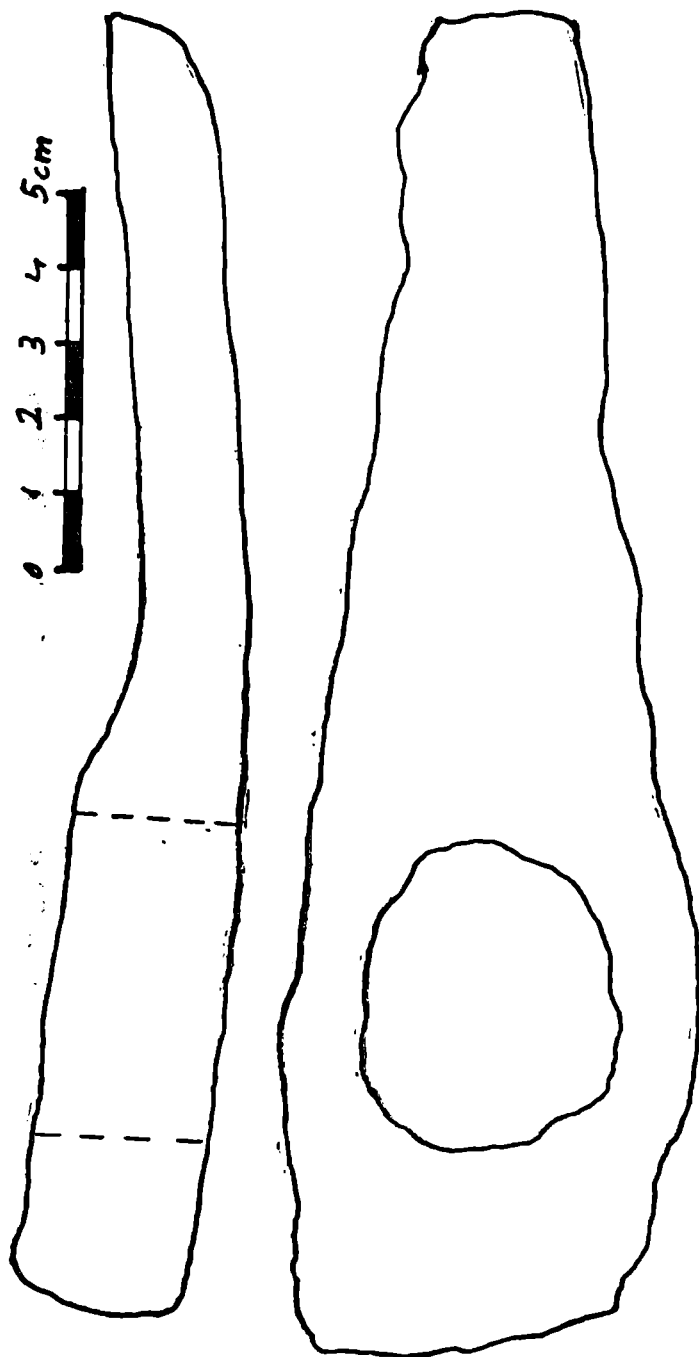
Acestea sînt cîteva unelte romane de la Tibiscum (Jupa, jud. Caraș-Severin) pe care le putem data în sec. II—III. Aceste unelte ne aduc noi argumente în existența pe teritoriul anticului Tibiscum a unor meșteșugari specializați (dulgheri), pe lângă cunoscutele ateliere de olărit, material tegular, de bijutieri, de prelucrare a pastei de sticlă (mărgele), de prelucrare a obiectelor din os și corn, cît și a agriculturii în această zonă, atît pentru necesitățile populației civile, cît și al trupelor cantonate în castru.

PETRU ROGOZEA

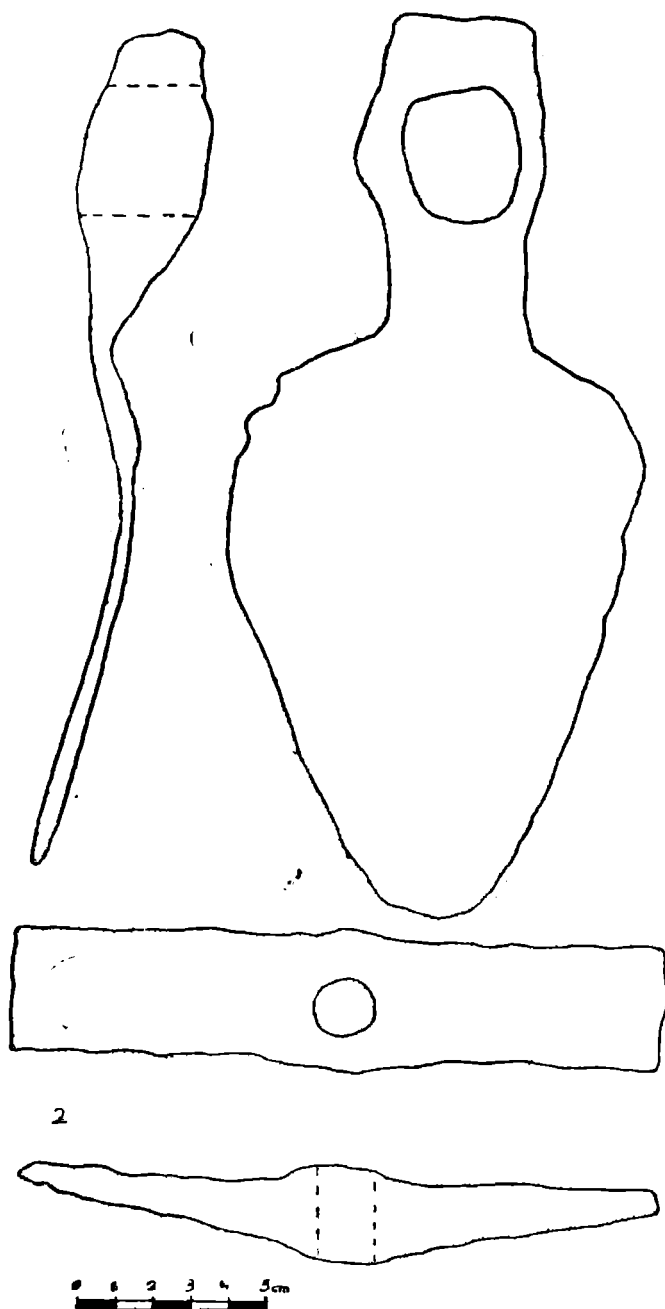
RÖMISCHE WERKZEUGE VON TIBISCUM

(Zusammenfassung)

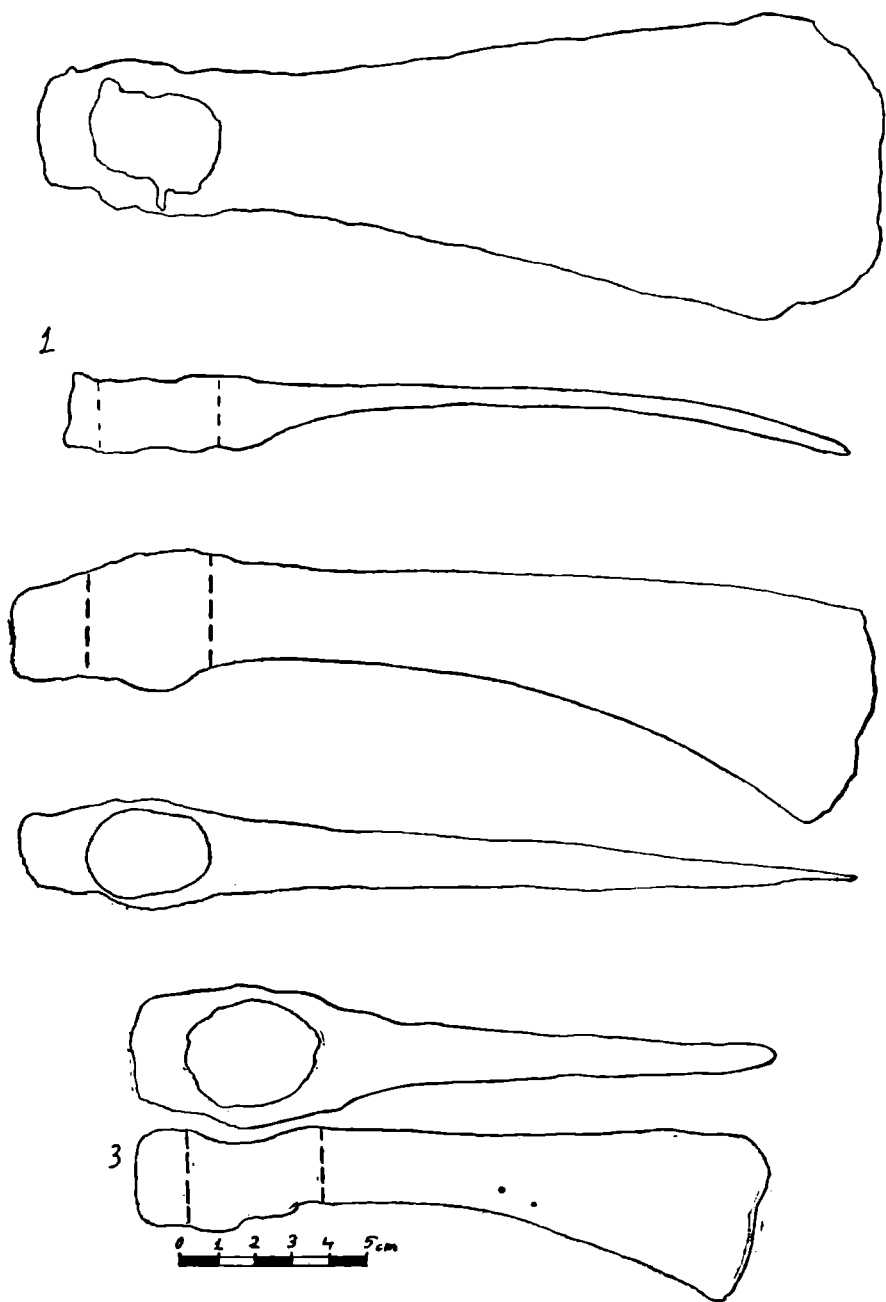
Die letzten Entdeckungen brachten landwirtschaftliche Geräte, Zimmermannswerkzeuge, sowie solche deren Bestimmung wir nicht feststellen konnten, zum Vorschein. Diese sind aus Eisen und stammen aus dem 2.—3. Jh. n.u.z. Sie belegen nochmals die Rolle Tibiscums als wirtschaftliches Zentrum.

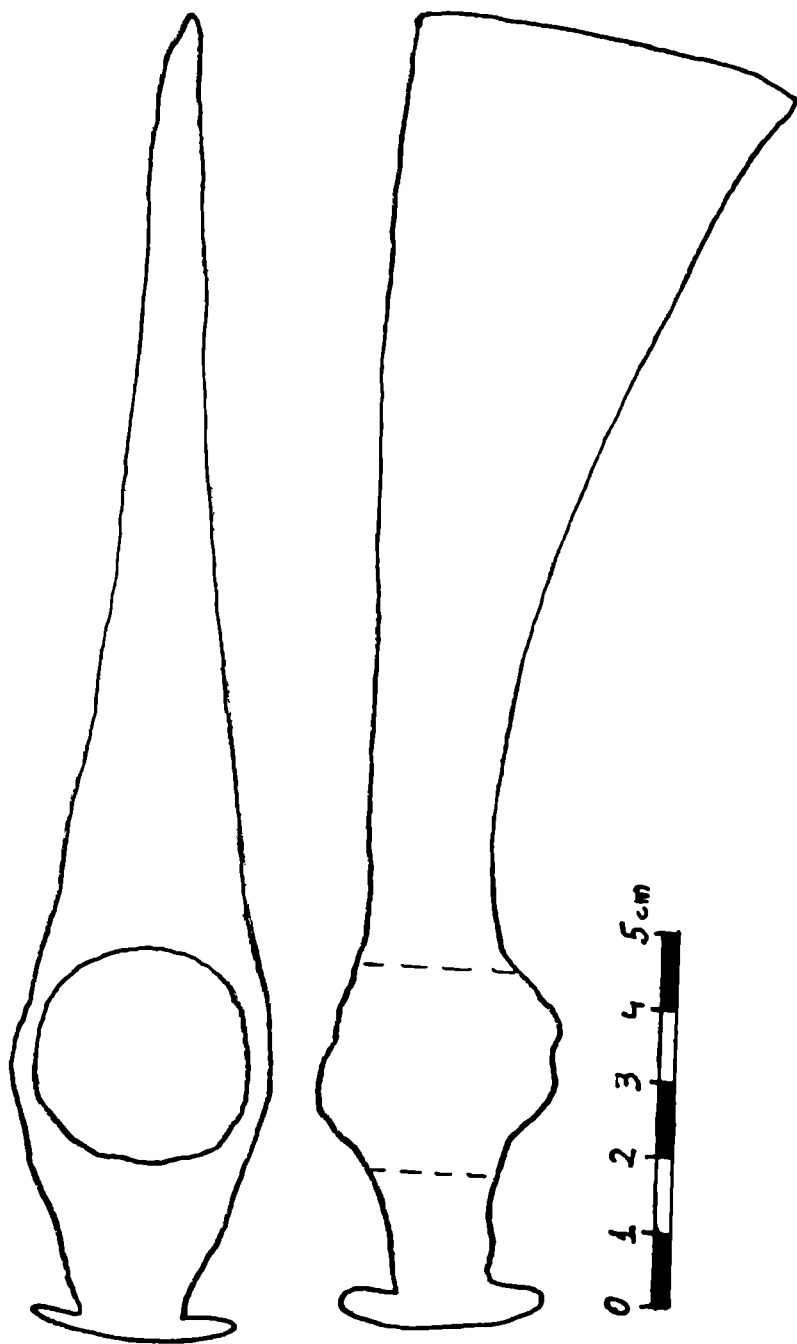
Pl. I. Tibiscum — sapaliga-tirnacop (*ligo*).

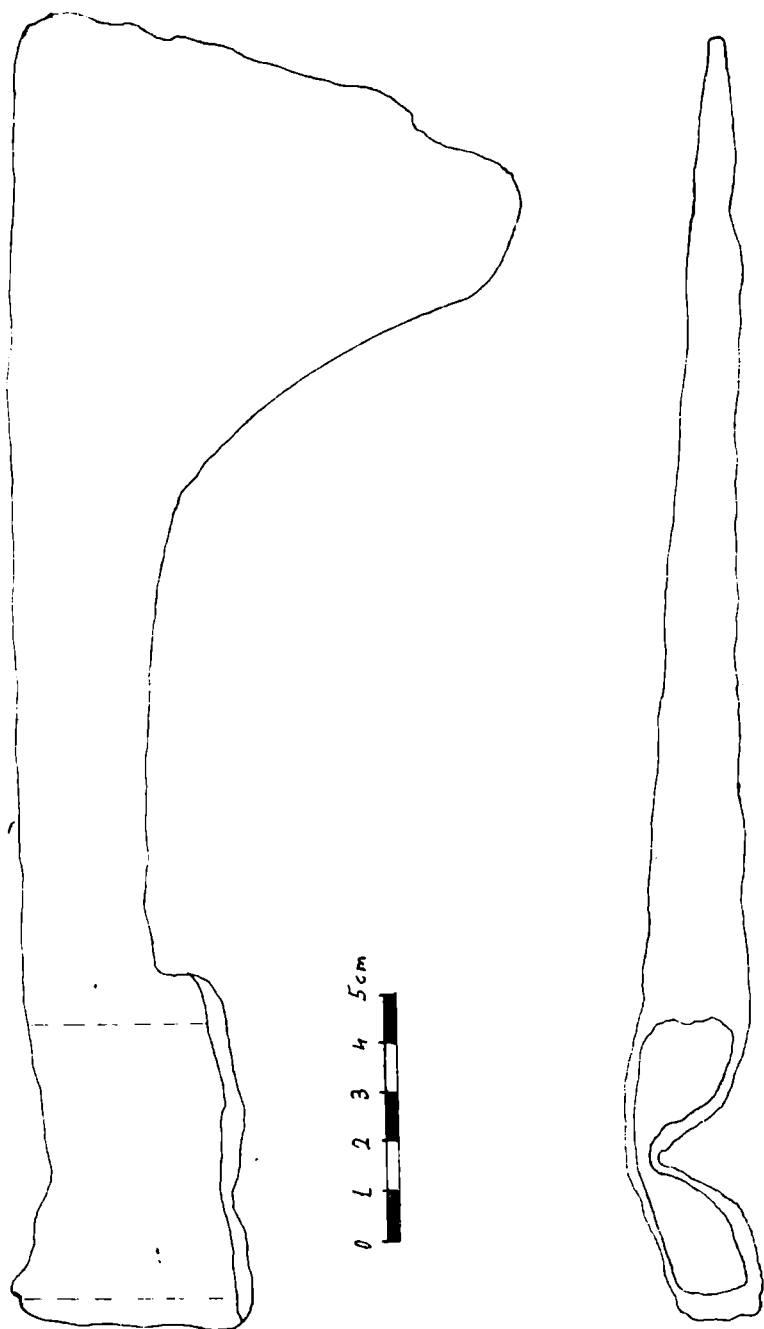
Pl. II. Tibiscum — 1. sapă (*sarculum*); 2. săpăligă (*ligo*).

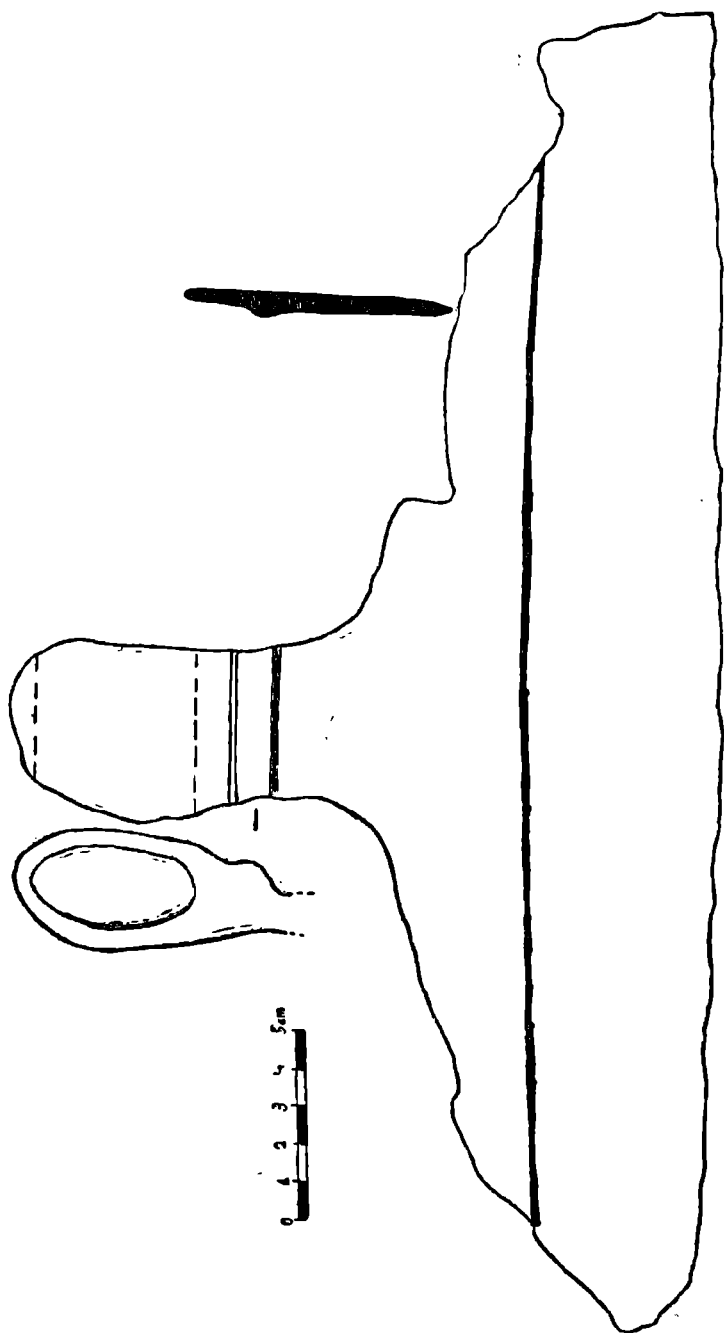
Pl. III. Tibiscum — 1. sapă (*sarculum*); 2. teslă (*ascia*); 3. teslă (*ascia*).

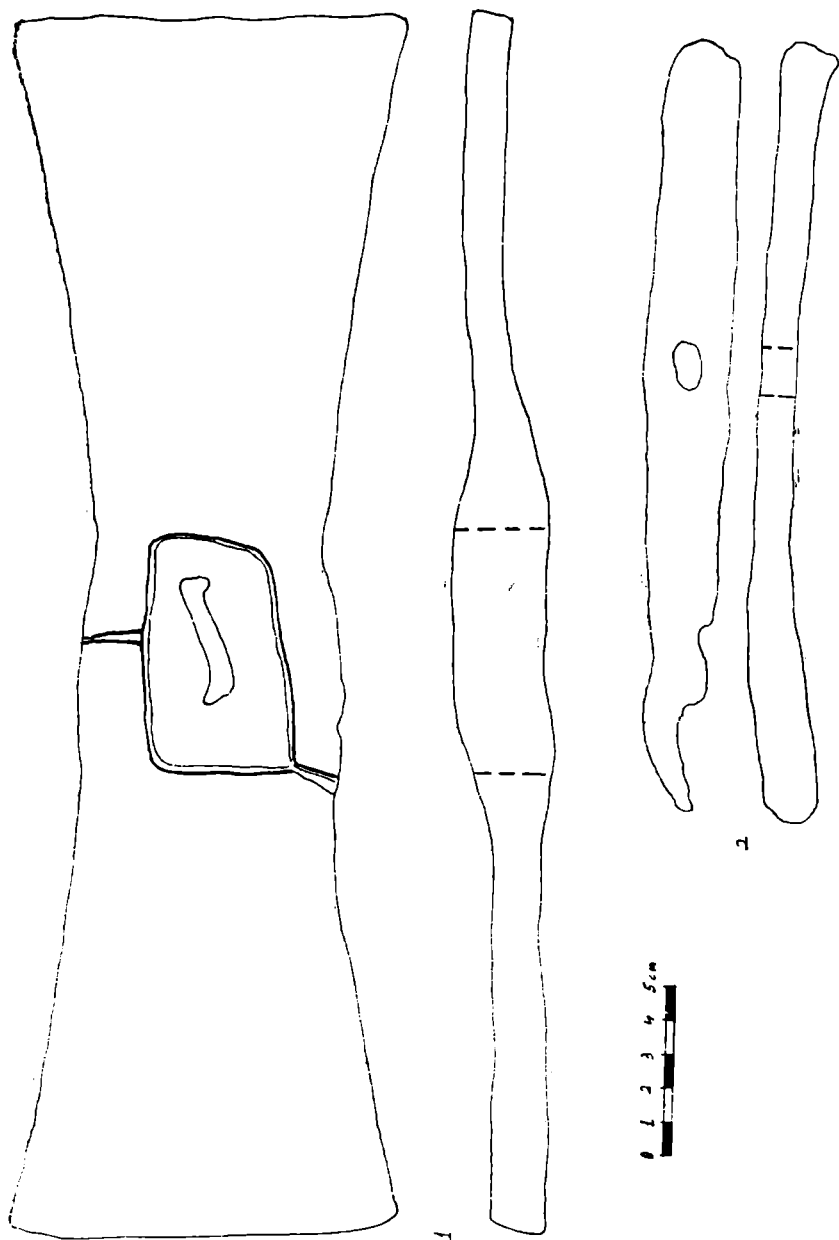
Pl. IV. Tibiscum — teslă (*ascia*).

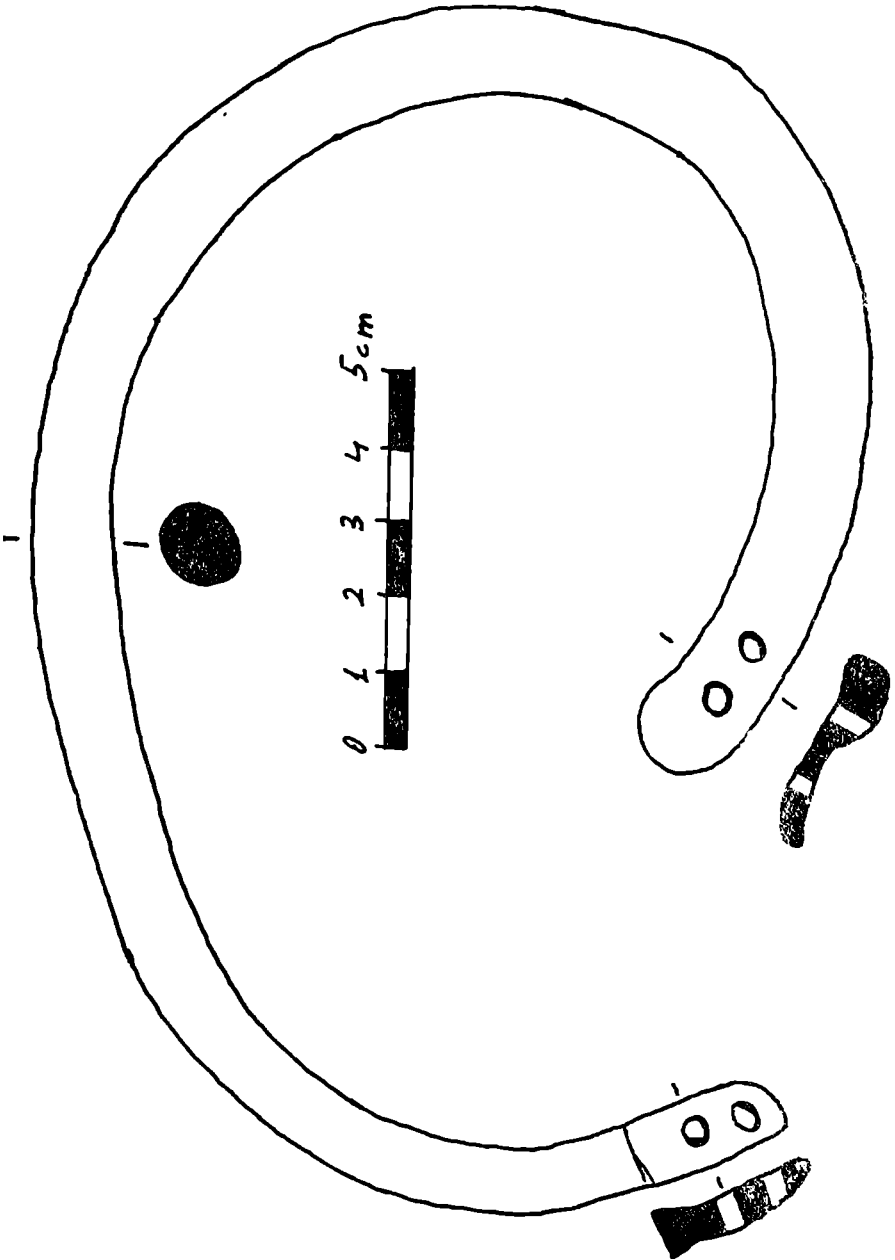
Pl. V. Tibiscum — teslă (ascia).

Pl. VI. Tibiscum — bardă.

Pl. VII. Tibiscum — 1. piesă din fier; 2. unealtă.

Pl. VIII. Tibiscum — verigă din bronz.